

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย การอภิปราย และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การยอมรับมาตรฐานฟาร์มโคนมของเกษตรกรรายย่อย อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน” มีผลการวิจัย ดังนี้

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลด้านลักษณะพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมรายย่อย และข้อมูลด้านการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

จากการวิจัยพบว่า เกษตรกรร้อยละ 82.7 เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 45 ปี ในด้านการศึกษาพบว่า เกษตรกรร้อยละ 62.4 จบการศึกษาในระดับประถมศึกษาปีที่ 4 รองลงมาร้อยละ 24.8 จบการศึกษาในระดับประถมศึกษาปีที่ 6 และมีเพียงร้อยละ 0.8 ที่จบการศึกษาระดับ ปวช. เกษตรกรมีรายได้ภายในครัวเรือนเฉลี่ย 90,052.63 บาทต่อปี มีภาวะหนี้สินเฉลี่ย 58,973.68 บาท เกษตรกรร้อยละ 55.6 ได้รับข้อมูลข่าวสารด้านโคนมจากเพื่อนเกษตรกร รองลงมาร้อยละ 37.6 ได้รับข้อมูลข่าวสารด้านโคนมจากเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ และได้รับข้อมูลข่าวสารด้านโคนมจากหนังสือพิมพ์ เพียงร้อยละ 4.5 ในด้านการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ ติดต่อกับเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์มากที่สุด ร้อยละ 56.46 รองลงมาร้อยละ 22.45 มีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรและมีเพียงร้อยละ 21.09 มีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่บริษัท เกษตรกรร้อยละ 64.7 มีการศึกษาดูงาน/ฝึกอบรมเกี่ยวกับด้านโคนม

2. ความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานฟาร์มและการยอมรับมาตรฐานฟาร์มของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมรายย่อย ตามที่กรมปศุสัตว์เป็นผู้กำหนด

2.1) ความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานฟาร์มของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมรายย่อย

จากการวิจัยพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานฟาร์มโคนมในระดับมาก ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ องค์ประกอบของฟาร์ม การจัดการฟาร์ม การจัดการด้านสุขภาพสัตว์ การจัดการสิ่งแวดล้อม การผลิตน้ำนมดิบ การเก็บรักษา และการขนส่ง

2.2) การยอมรับมาตรฐานฟาร์มของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมรายย่อย

จากการวิจัยพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีการยอมรับมาตรฐานฟาร์มในระดับมาก ร้อยละ 64.7 และเกษตรกรมีการยอมรับมาตรฐานฟาร์มในระดับปานกลาง ร้อยละ 35.3 ซึ่งหากมองโดยภาพรวมแล้ว พบว่าเกษตรกรมีการยอมรับมาตรฐานฟาร์มโคนมในระดับมาก

3. ทักษะของเกษตรกรรายย่อยต่อการยอมรับมาตรฐานฟาร์มโคนม

จากการวิจัยพบว่า เกษตรกรมีทัศนคติในระดับที่เห็นด้วยอย่างยิ่งต่อการยอมรับมาตรฐานฟาร์มโคนม คือ (1) การทำมาตรฐานฟาร์มควรได้รับการเอาใจใส่ดูแลจากเจ้าหน้าที่ภาครัฐ (2) เจ้าหน้าที่ภาครัฐควรให้ความรู้ ความเข้าใจกับเกษตรกรในการทำมาตรฐานฟาร์ม (3) การทำมาตรฐานฟาร์มก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้บริโภค (4) การทำมาตรฐานฟาร์มเป็นประโยชน์ต่อการให้ผลผลิตที่มีประสิทธิภาพ ประเด็นที่เกษตรกรมีทัศนคติในระดับที่ไม่เห็นด้วยต่อการยอมรับมาตรฐานฟาร์มโคนม คือ (1) การทำมาตรฐานฟาร์มเป็นสิ่งที่ต้องใช้ต้นทุนสูง (2) การทำมาตรฐานฟาร์มจำเป็นต้องมีแรงงานจำนวนมาก (3) การทำมาตรฐานฟาร์มเป็นสิ่งที่มีความยุ่งยาก โดยภาพรวมพบว่า เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติในระดับที่เห็นด้วยต่อการยอมรับมาตรฐานฟาร์มโคนม

4. ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการยอมรับมาตรฐานฟาร์มโคนมของเกษตรกรรายย่อย

4.1) ปัญหาอุปสรรคในการยอมรับมาตรฐานฟาร์มโคนมของเกษตรกรรายย่อย

จากการวิจัยพบว่า ประเด็นที่เกษตรกรมีปัญหาอุปสรรคในระดับมากที่สุด คือ เจ้าหน้าที่ของราชการให้คำแนะนำช่วยเหลือ ($\bar{X} = 4.48$) ประเด็นที่เกษตรกรมีปัญหาอุปสรรคในระดับน้อยคือ ขาดแรงงานภายในฟาร์ม ($\bar{X} = 1.95$) โดยภาพรวมพบว่า เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีปัญหาอุปสรรคในระดับมาก ($\bar{X} = 3.463$) ต่อการยอมรับมาตรฐานฟาร์มโคนม

4.2) ข้อเสนอแนะในการใช้มาตรฐานฟาร์มของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมรายย่อย

จากการวิจัยพบว่า การศึกษาถึงข้อเสนอแนะต่างๆของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างผู้เลี้ยงโคนม เกษตรส่วนใหญ่ ร้อยละ 96.2 ต้องการให้ราคาอาหารข้นและอาหารหยาบมีราคาที่ต่ำลง รองลงมา ร้อยละ 92.5 เกษตรกรต้องการให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเข้ามาให้ความรู้ให้คำแนะนำเกี่ยวกับมาตรฐานฟาร์ม โคนม ร้อยละ 85.7 เกษตรกรต้องการให้สัตวแพทย์เข้ามาให้ความรู้เรื่องโรคของโคนม การดูแลรักษาเบื้องต้น

5. ปัจจัยที่มีส่วนเกี่ยวข้องต่อการยอมรับมาตรฐานฟาร์มโคนมของเกษตรกรรายย่อยในอำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน

จากการวิจัยพบว่า มีปัจจัยที่มีส่วนเกี่ยวข้องต่อการยอมรับมาตรฐานฟาร์มโคนมของเกษตรกรรายย่อย ได้แก่ อายุ และทัศนคติต่อการยอมรับมาตรฐานฟาร์ม

การอภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม พบว่าตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับมาตรฐานฟาร์ม โคนมของเกษตรกรรายย่อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ มีจำนวน 2 ตัวแปร คือ อายุ และ ทัศนคติต่อการยอมรับมาตรฐานฟาร์ม ซึ่งตัวแปรเหล่านี้สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. อายุ

จากการวิจัยพบว่า อายุของเกษตรกรต่อการยอมรับมาตรฐานฟาร์ม โคนมมีความสัมพันธ์เชิงลบกับการยอมรับมาตรฐานฟาร์ม โคนม แสดงว่า เกษตรกรที่มีอายุน้อยยอมรับมาตรฐานฟาร์ม โคนมมากกว่าเกษตรกรที่มีอายุมาก เนื่องจากเกษตรกรที่มีอายุมากจะยึดติดกับการเลี้ยง โคนมแบบ โบราณเพราะคิดว่าเป็นสิ่งที่ดีแล้ว และไม่ต้องสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายเพิ่มมากขึ้นต่างกับเกษตรกรที่มีอายุน้อยจะเห็นถึงความสำคัญและยอมรับมาตรฐานฟาร์ม โคนม เพราะผลผลิตน้ำนมดิบที่ได้มีมูลค่าสูงขึ้น สุขภาพของ โคนมดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ การศึกษาของ อนันต์ (2533) พบว่าเกษตรกรที่มีอายุน้อยจะได้รับผลตอบแทนด้านการให้น้ำนมเฉลี่ยต่อวันมากกว่าเกษตรกรที่มีอายุมาก และจากการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับนวัตกรรมของเกษตรกร ของ Suthasupa (1995) พบว่า เกษตรกรที่มีอายุมากมีแนวโน้มยอมรับนวัตกรรมช้ากว่าเกษตรกรที่มีอายุน้อย ในทำนองเดียวกันกับการศึกษาสภาวะแวดล้อมที่มีผลต่อการยอมรับ หรือไม่ยอมรับนวัตกรรมของ

เกษตรกรไทย บุญสม (2535) พบว่า เกษตรกรที่เป็นหนุ่มสาว มักจะกล้าเสี่ยงเชื่อคำแนะนำได้มากกว่าเกษตรกรผู้สูงอายุ ซึ่งมักจะลังเลหรือเชื่องช้า และจากการศึกษา สมใจ (2526) พบว่า เกษตรกรชานาภาคใต้ที่อายุน้อยจะยอมรับสิ่งใหม่ๆ เพื่อเพิ่มผลผลิตให้สูงขึ้นกว่าเดิม

2. ทักษะต่อการใช้มาตรฐานฟาร์มของเกษตรกร

จากการวิจัยพบว่า ทักษะของเกษตรกรผู้เลี้ยง ไก่เนื้อรายย่อยต่อการยอมรับมาตรฐานฟาร์ม ไก่เนื้อ มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับการยอมรับมาตรฐานฟาร์ม ไก่เนื้อ อธิบายได้ว่า ผู้ที่มีทัศนคติที่ดีหรือเห็นด้วยต่อการยอมรับมาตรฐานฟาร์ม ไก่เนื้อ จะมีการนำมาตรฐานฟาร์มไปใช้มากกว่าผู้ที่มีทัศนคติที่ไม่ดีหรือไม่เห็นด้วยต่อการยอมรับมาตรฐานฟาร์ม ไก่เนื้อ เนื่องจาก สุวัฒน์ (2547) ทักษะ เป็นความคิดเห็น ความรู้สึกส่วนบุคคลต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดหรือหลายๆสิ่ง ซึ่งจะมีผลทำให้บุคคลเหล่านั้นแสดงพฤติกรรมตอบสนองหรือกระทำต่อสิ่งต่างๆ เช่น การยอมรับหรือไม่ยอมรับสิ่งเหล่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับ การศึกษา ผลการดำเนินธุรกิจฟาร์ม ไก่เนื้อของสมาชิกสหกรณ์ ไก่เนื้อ หลังการได้รับรองมาตรฐานฟาร์ม ไก่เนื้อของ ปาจริย์ (2551) พบว่าเกษตรกรที่มีทัศนคติที่ดีต่อมาตรฐานฟาร์ม ไก่เนื้อ หลังจากปรับปรุงฟาร์ม ไก่เนื้อให้ได้มาตรฐานแล้วส่งผลให้ราคาและปริมาณ น้ำนมดิบเพิ่มขึ้น ดังนั้น ผู้ที่มีทัศนคติที่ดีหรือเห็นด้วยต่อการยอมรับมาตรฐานฟาร์ม ไก่เนื้อ ย่อมจะมีการนำมาตรฐานฟาร์ม ไก่เนื้อไปใช้มากกว่าผู้ที่มีทัศนคติที่ไม่เห็นด้วยต่อการนำมาตรฐานฟาร์ม ไก่เนื้อไปใช้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

- จากการวิจัยเรื่องการยอมรับมาตรฐานฟาร์ม ไก่เนื้อของเกษตรกรรายย่อย อำเภอ บ้านธิ จังหวัดลำพูนในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาเพื่อให้เกษตรกรและผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถนำมาตรฐานฟาร์ม ไก่เนื้อไปปรับใช้ให้เหมาะสมและเกิดประโยชน์ต่อเกษตรกรผู้เลี้ยง ไก่เนื้อ ตลอดจนแก้ไขปัญหาอุปสรรคต่างๆที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน โดยมีข้อเสนอแนะดังนี้
1. เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทางด้านอาหารสัตว์ ควรส่งเสริมการผลิตอาหารหยาบให้กับเกษตรกร เช่น ส่งเสริมการปลูกหญ้า ให้เกษตรกรปลูกหญ้าเพื่อเป็นอาหารให้กับ ไก่เนื้อกินเอง และยังเป็นการช่วยลดต้นทุนทางด้านอาหารหยาบ
  2. เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์อำเภอบ้านธิ และเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์จังหวัดลำพูน ควรให้ความรู้ในการทำมาตรฐานฟาร์มอย่างต่อเนื่อง ควรมีการจัดอบรม ศึกษาดูฟาร์มตัวอย่าง จัดนิทรรศการแสดงเกี่ยวกับมาตรฐานฟาร์มที่จะก่อให้เกิดความรู้เพื่อการนำไปปฏิบัติที่ถูกต้อง

3. สัตวแพทย์ผู้ดูแลความคุมฟาร์มโคนมของอำเภอบ้านธิ ควรไปให้ความรู้เกี่ยวกับโรค โคนม และการรักษาพยาบาลโคนมที่ป่วยเบื้องต้น

4. เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำมาตรฐานฟาร์มโคนมควรลงไปสำรวจสถานที่จริง เพื่อให้คำแนะนำ รับทราบถึงปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของเกษตรกร

5. การประชาสัมพันธ์และการณรงค์ให้มีการใช้มาตรฐานฟาร์มที่เหมาะสม โดยต้องชี้ให้เห็นถึงความสำคัญผลประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นทั้งปัจจุบันและอนาคตอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ควรจะมีการศึกษาถึงปัจจัยที่เป็นอุปสรรคในการจัดทำมาตรฐานฟาร์มโคนม
2. ควรมีการศึกษาถึงปัจจัยที่จะทำให้เข้าสู่มาตรฐานฟาร์มโคนมได้สำเร็จ
3. ควรศึกษามาตรฐานฟาร์มโคนมในหลายๆพื้นที่เพื่อนำมาเปรียบเทียบผลจากการศึกษา
4. ในการศึกษาถึงความรู้ของเกษตรกรในส่วนของแบบสัมภาษณ์ ด้านความรู้เกี่ยวกับ

มาตรฐานฟาร์มของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมรายย่อย ควรมีตัวเลือกในการสัมภาษณ์มากกว่า 2

ตัวเลือก เพื่อให้เกษตรกรได้ถูกคิดในการตอบแบบสัมภาษณ์เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการวิจัยเชิงลึกในครั้งต่อไป

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University

All rights reserved